

síla, která unáší všechno jako vítr, hrůza vášnivě inspirace a děsivá pravda snu, pravdivého jako život a zhuštěnějšího než on, vyznačuje v první řadě tyto práce. Některé obrazy jsou malované bouřky citu a obraznosti, horečky vášně a života, plné pathosu a bolesti, improvisace hrdinských epopéjí, apokalyptický vír zjevení. Většinu sujetů bere Henry de Groux z velikých legend minulosti, ze světových dějin a náboženských eposů — z antického mythu, z Nibelungů, života Kristova, Napoleonova nebo Caesarova, z Božské komedie a j. Ale proto nejsou obrazy jeho ničím méně než ilustracemi k světové kronice: nic nevykládají, nic neparafrazují, tvoří podivnou a velikou duchovou mocí, jasnovidnou intuicí veliké, dávno zhaslé duše, vyvolávají je z hrobů, zažehují je požárem krve, bolesti a hrůzy. Henry de Groux básní psychologii velikých a rozvrácených duší jako básní hudebník symfonii: takoví jsou jeho Dante, Caesar, Hamlet, Richard Wagner, Baudelaire, Ludvík II. Bavorský. Jeho obrazy jsou v první řadě zjevení ze tmy hrůzy a věčnosti. Třeba malířský talent a vlastnosti formální a technické nejsou všude vyrovnány a hotovy, jedno stojí přece povýšeno nad každou diskusi: celkový duch, veliký vítr srdce a obraznosti, který nese toto umění, poctivé, vášnivě, neumělkované a živelné. Ke katalogu napsal výstižnou předmluvu kritik Arsène Alexandre.

Kate Greenawayová

zemřela v listopadu r. 1901 v Hampstead u Londýna. Význam K. Greenawayové v rozvoji anglické umělecké knihy dětské je veliký. Její místo je hned vedle Caldecotta, ne pod ním, spíše nad ním. Kreslířka původní, dokonalá, přesná, podrobná a ostrá viděla dítě neobyčejně graciosně, bohatě a jímavě, ale přitom v první řadě pravdivě a realisticky individuálně, bez šablonovitěho optimismu, laciného idealismu, fádňní konvence a falešné pohádkovitosti, které jsou, jak přirozeno, zvláště snadným a blízkým nebezpečím tohoto druhu tvorby. Její dětský svět a věk má svoje starosti, trudy, hoře, opravdovost a sobectví, epiku a dramatikou — třeba bylo všechno prosvíceno lehkým a radostným světlem kouzelné naivnosti, jakou je to podáno, a přítlumené tichým, laskavým, později trochu unaveným úsměvem. Velikou úlohu hraje v jejích kresbách krajina. Její krajina je někdy japonsovaná, ale vždycky rajská, necivilisovaná, beze všech technických a lidumilných vymožeností doby jako železnic, tunelů, viaduktů, širokých silnic atd., ale přesto hluboce a v jádře, charakteristicky anglická, svlažovaná malými živými potoky, překlenutými dřevěnými lávkami, s měkkými travnatými pahorky, s něčím, co připomíná něhu pastevců a stád. Kate Greenawayová je kreslířka „země víl“, jak řekl Ruskin, třeba ta „čarovná země, již pro vás tvoří, není nad oblohou ani pod mořem, ale blízko vás, dokonce u vašich dveří. Ukazuje vám jen, jak ji viděti a jak ji milovati.“ Poslední větu vyjímám z Ruskinovy knihy *The Art of England*, přednášek, konaných v Oxfordě r. 1883, jejíž čtvrtá kapitola je věnována dětem v umění a rozvoji dětského umění a je plna sladké a laskavé moudrosti, s kterou seznámiti se bylo v zvláště u nás na čase.

Johna Ruskina Výklady o umění

Sáhnuo tu šťastnou rukou právě po díle, které je způsobilé uvéstí výborně ve studium celého apoštola krásy a radosti života: kniha má pevnější plán a průhlednější stavbu než jiná jeho díla, složitější, širší a vášnivější, a podává jasně a přehledně na malé ploše všechny hlavní rysy politické, éthické, umělecké i výtvarné nauky Ruskinovy. Stylistice některých kapitol je zvláště plná, světlá a přesná, a zdá se mi, že později nevystoupil již Ruskin nad ni: takovou definitivní formu našly tu zejména jeho názory o éthice umělecké tvorby (přednáška třetí). Kniha může způsobit mnoho dobra, zvláště u nás, kde všichni skoro, aniž o tom víme, žijeme ještě z ryze dialektických a formálních estetických nauk německých, Hegeových a Herbartových. Ruskin je v první řadě ne theoretik, ale mudřec života. Ničím není méně než papírovým katedrovým estetikem, který myslí, že rozřešil všechno, stvořil-li novou odbornou terminologii. Ty staré běžné termíny kritické jako *realismus*, *naturalismus* atd., kterých užívá se u nás tak mělce, nudně, prázdne a pedanticky jako konvence pro nemyslivou pohodlnost, jakými strašnými a výraznými tvářemi života a světa jsou tu u něho! Jaký hluboký dosah, jaký plný relief mají u něho! Ať kdo souhlasí či nie s jednotlivostmi v jeho nauce, toho neupře mu nikdo a v tom je jeho vzácná přednost, již nelze dosti docenit: učí domyslit. Nevěří v salonní lásku k umění. Právo na lásku, právo obdivu a soudu musí se podle něho dříve dobyt. Jak charakteristické, že tento estetik začíná svoje výklady kritikou všeho národního života a že místo nové estetické frazeologie učí své žáky — kresbě tužkou podle velkých vybraných uměleckých děl! Jaká krásná činná forma obdivu a soudu! — Překlad pořízen je s chvályhodnou pietou p. Jungem. V detailech: „logeurs du Bon Dieu“ na str. 49 nejsou „hosté pána Boha“, jak se tu překládá, nýbrž *hostitelé, hostinští*.

O polemické poctivosti p. V. Mrštíkové

V 8. čísle „Slova“ obrátil na mne p. Mrštík, jak se domnívá, moji vlastní zbraň. K tomu by měl plně právo — kdyby jen užil *opravdu té zbraně*, kterou jsem na něho útočil.

Ale tomu tak není.

1. Dokazoval jsem mu a dokázal špatný, násilný, absurdní *styl*. Pan Mrštík domnívá se, že mi splatí rovnou, vypíše-li z mých polemik řadu příkrých a tvrdých slov jako „pamfletář ze femesla“, „syneček“, „bojuje klackem a kamením“ atd.

Jaký úpadek rozumu, milý pane! Mám Vám, starému a ve světové a domácí literatuře přece vzdělanému literátu, vykládat, že *táž slova*, která vytýkáte mně, a ještě *horší* (taková, která se nedají vytisknout a jež vydavatelé nahrazují jen tečkami) naleznete po kopách ve Voltairovi, Diderotovi, Goethovi, Heinem a j. a j. a u nás v Karlu Havlíčkovi? A jsou ti muži výborní stylisté nebo ne? Jsou, neboť ve stylu jedná se jen o to, *kde* a jak užít každého výrazu, slova, fráze. Jednotlivá